

Nushası 10 kuruş

Posta ücreti 40 Para

Senelik abonası
100 kuruş

Posta ücreti 10 kuruş

İstanbul

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

«Hamburg» da Barmbek hastanesi

(Das Krankenhaus Barmbeck in Hamburg)

Almanya dahilindeki büyük hasta - neler içerisinde en modernini , Hamburgda Barmbeck deki Umumi memleket hastanesidir .

Almanya'da bazı küçük hastaneler mevcuttur ki tıbbın bazı şubâtına müteallik hususatta son derecede hali mükemmeliyettedirler . Fakat elyevm Barmbeck derecesinde büyük hastaneler meyanında bu maruz hastanelerden daha mükemmeli , daha moderni mevcut değildir .

Barmbeck hastanesi , Hamburgda tesis edilen umumi hastanelerin üçüncüsüdür , Hamburgda bu üçüncü hastanenin de tesisi fikri 1890 senesine aittir . Yani Eppendorf hastanesinin tarihi kışadından [1888] iki sene sonra bir memleket hastanesinin tesisine daha ihtiyaç baş göstermişti . Fakat bu tarihte (ST . Georg) hastanesinin inşaatının ikmal ve Eppendorf hastanesinin biraz tevsi edilmesi , yatakları adedinin tezyidi , üçüncü bir hastanenin tesisi ihtiyacını bir zaman için tehîr etmiştir .

Fakat Hamburg nüfusunun gün be gün tezyüdü nihayet 1906 senesi bidayetlerinde gene yeni bir hastanenin tesisi ihtiyacını doğurmuş ve maliye , inşaat ve tıp murahtaslarından mürkep bir komisyon bu ihtiyaç üzerinde imali fikre çalışmağa başlamıştır .

Hastanenin bidayette 1600 yataklı ve tıbbın her şubesini muhtevi bulmak üzere tesisi düşünülmüyordu .

Bilhassa bu hastanede ruhi hastalıklarla hikemi fizik tedaviler için birer

kısım bulundurulması projeye dahildi .

Hamburgun Barmbeck semtinde son seneler zarfında fevkalâde tevessü etmeğe ve nüfusu fevkalâde ziyadeleşmeğe başladığından komisyon üçüncü memleket hastanesinin Barmbeck semtinde olmasını ve bu semtin ismiyle yadını [Das Barmbecker - kranken haus] tensip etmiştir .

Hastane , en münasip mahal olan , [Obsdorf] a müteveccih kısımda [Fuhlshüttel] caddesi kenarında inşa edilmiştir .

Bu kısım fabrikalar muhitinden uzaktadır . Bu mahalde hastanenin inşasına senato ve Cemiyeti belediye'nin müsaade ve kararı 1907 senesi 2 inci kanunundadır . 1908 senesinde hastanenin umumi bir planı ihzar edilmiştir .

Ve bu senenin yaz mevsiminde iki tetkik seyahâti icra edilerek gerek memleket dahilinde ve gerek ecnebi memleketlerdeki asri hastaneler tetkik edilmiş ve bu hastane için en yeni şekiller tespit edilerek 1909 senesinde en son plân ve plastik bir model hazırlanmıştır . Fakat maliye bu projenin icap ettirdiği masrafı fazla bulmuştur . Ve maalesef planda , masrafı tenkis etmek üzere , hayli tadilat icra edilmiştir .

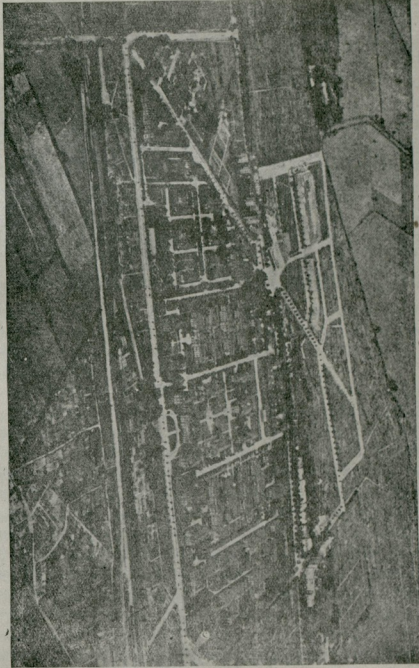
Nihayet 3 eylül 1910 tarihinde binanın inşasına başlanmıştır . 1913 senesi sonbaharında hastanenin orta kısımlarıyla şimal kısmının yarısı , dahillerinin tertibatı , eşya ve levazımıyla ikmal edilmiş ve hastane 2 teşrisani 1913 tarihinde hasta kabuline başlanmış yani

bu tarihte hastane kûşat edilmiştir. Cenubi kısımların da inşasına büyük bir faaliyetle devam edilmiş ve Ağustos 1914 tarihinde bu kısımlar da kûşat edilmiştir. Harbi umumî başladığı halde hastanenin henüz inşa edilmeyen aksamı büyük bir fedakârlık ve enerji ile ikmal edilmiştir,

Hastanenin daha bîdayeti inşasında, Hamburg daki diğer iki hastane o kadar dolu bir halde idi ki Barimbeck hastanesinin ikmali artık beklenmiyordu.

Ve bunun için 1910 senesi 1 inci teşrininde hastanenin karşısındaki bir sahaya 240 yataklı kadar barakalar inşasına başlanmıştır. Bu barakar ekse-

1 — Hastanenin umumî manzarası

riyetle olduğundan daha sağlam bir şekilde inşa edilmiş olup binalardan bilâhara da istifade edilmiştir.

Hastanenin inşası esnasında 1913 senesi ilk baharında inşaat programına yeni bir kısım daha ilâve edilmiştir. Bu kısım polis tarafından tevklî edilen efren ci hastalıkla musab kadınlara aittir. Bu gibi kadınlar (Senjorj) hastanesine götürülürken bu kısmın inşasından sonra Barmbeck hastanesine gönderilmeğe başlamışlardır.

Hastane 2400 yataklıdır . Pek lüzumu halinde bir kaç yüz yatak daha ilâve edilebilir .

Hastanenin işğal ettiği saha (22,5) hektar vüs'atindedir .

Elbe nehri sathına nazaran en aşağı kısımları 17, en yüksek aksamı 21,5 metrodur*.

Hamburgun iklimi her şeyden evel bahridir . Bu iklimi temin eden aşağı Elbe ile tahminen yüz kilometro mesafede bulunan şimal denizidir . Onun için yazı da kışı da ne pek yüksek ve ne de pek dun bir derecei hararet gösterir . Mayıs'dan eylüle kadar vasatı 14,8 diğer aylar için 4,0 , doğrudan doğruya kış aylarında 1 inci Kânundan şubat'a kadar ise 0,6° santigrattır . Sene vasatısı 8,2° dir . Fakat Barmbeck hastanesi Elbe nehri'nden uzakta olduğundan bu semtte yazın derecei hararet yukarıda zikredildiğinden daha fazla , kışın da daha dundur .

Rüzgâr en ziyade hastane semtine cenubu garbiden gelirse de doğrudan doğruya garbi rüzgâr da eser . İlkbahar aylarında şark ve ya şimali şarki rüzgarı da eser . Hareketi havaîyenin sur'atı saniyede vasatı 5,1 metrodur . Senevi yağmur miktarı vasatı 726 milimetredir .

Yağmur miktarı en ziyade olan ay da nisandır .

Hamburgda devamlı bir kar tabakasının mevcudiyeti nadirdir , maamafih bu kış , Hamburgı pek istisnai bir şekilde - her yerde olduğu gibi - devamlı bir kar tabakası altında bulundurulmuş tur , ve elyöv m Hamburgda kar mevcuttur .

Hamburg da havanın rutubeti kış ve yaz oldukça yüksek bir derecededir . Vasatı $72 \frac{0}{100}$ dir . ancak yazın pek sıcak günlerde binnisbe $40 \frac{0}{100}$ tenakus eder .

Sisli günler senede vasatı olarak 112 sayılmış tur . Ve en ziyade sisli aylar 1 inci Kânunla şubattır .

Hamburgun iklimi mücavir şehirlerle nazaran iyi olmamakla beraber hareketi havaîyenin fazlalığı ve havayı tozların dan temizleyen mebzul bir yağmuru bulunuşu şehre sıhhi bir mevcudiyet verir .

Hastanenin bulunduğu mevkiin az çok yüksek oluşu ve garbi rüzgârların , hastanenin pek yakında bulunan büyük şehir parkından geçerek geliş i , hastane nin havasını bizzat şehirden daha sıhhi bir hale ifrağ eder .

Hastane binalarının hey'eti umumiyesi hemen bir mustatıl teşkil ederler . Bu mustatilin garp cephesinde - ki bu cephede hastanenin esas methali mevcuttur - Rübenkamp , cenup cephesinde Hartzloh sokağı , şark cephesinde - bu cephede yan kapılar mevcuttur ki bunlar ziyaretçilere ve idari nakliyata aittir . - Fuhlsbüttel sokağı , şimal cephesinde kısmen arsalar kısmen de Bramberg sokağı mevcuttur .

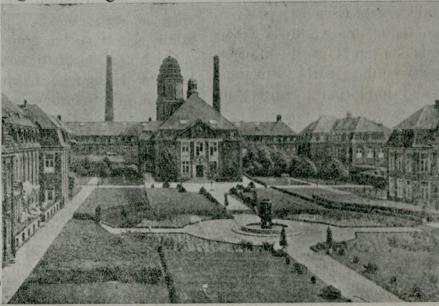
Hastane şehir merkezine - Hamburg belediye dairesi civarına - yedi buçuk kilometro mesafededir . Hastaneye elye-

vm şehir treni ve tramvayile gelmek kabildir

Biri hastanenin garp, digeri de şark cephesinden geçer. Her halde kısa bir zaman sonra yer altı treni de hastaneye ve oradan daha ilerilere kadar temdit edilecektir.

memurlar için müteaddit ikamet bina ve daireleri vardır.

Bu kısım şimalen sari hastalıklara mahsus kısımla devam eder. Sari hastalıklara mahsus şubede muhtelif büyük-
lüklerde dokuz hasta paviyonu, bir hasta kabul binası, bir dezenfeksiyon binası,

2 — Önü muzeyyen bağçeli merkezi bina

Hastane az ve ya çok tahdit edilmiş bir halde üç subeye mukasemdir. Bunlardan birincisi sari olmayan hastalıklara mahsus umumi kısım, ikincisi sari hastalıklara mahsus kısım üçüncüsü de cilt ve emrazı efrençiyeye mahsus olan şubedir.

Umumi kısım, sahai umumiyeğin hemen üçte ikisini istila edip hastanenin cenup aksamını işgal eder ve yirmi üç binadan mürekkeptir. Doğrudan doğruya yataklı hasta paviyonlarından mürekkep olan bu 23 binadan maada bu umumi kısımda idare ve hasta kabul binaları, tedavi hikemi daireleri, merkezi binada konferans salonları, teşrihi marazi müessesesi, istirahat ve ya ictima için bir hemşireler binası ve müdür, tabipler ve

bir lağım binası ki nitin ifrağatın dezenfektisine mahsus tertibat mevcuttur, ve saire vardır.

Kadın cilt ve emrazı efrençiyesine mahsus kısım sahanın şimali garbisindeki köseyi işgal eden binadır. Bu aksamın evcele kendilerine mahsus methalleri mevcut idiyse de bu gün hemen üçkısım için de esas methal Rübenkamp daki methaldır.

Bu methalden girince bu cihette mevcut idare ve hasta kabul daireleri, bekçi odaları, ve asistan ikamet daireleri ve saireden sonra bir pavyon çocuk dahili hastalıklarına dört paviyon dahili hastalıklara bunun altındaki kısım da kadın emrazı asabiyesine tahsis edilmiştir. Hemşirelere ait bina da bu sıradadır.

Bunlardan maada cenubi grup binaları şu paviyonlardan mürekkeptir : Üç cerrahi paviyon , bir paviyon erkek asabi hastahıklarına mahsus, ameliyatı cerahiye binası ve bu bina ile doğrudan doğruya hali irtibatla ayrıca iki cerrahi paviyon, üç kadın hastahıklarına mahsus paviyon göz kısmının da ihtiva eden dahili hastahıklara mahsus dört paviyon, bir paviyon boğaz, burun, kulak ve göz ve diş hastahıklarına tahsis edilmiştir. Bu cihette cenubu garbi istikametine hastane müdürünün ikametgâhı mevcuttur.

Teşrihi marazi müessesesi ecdadın mahfuz bulunduğu hususi bir daireyide ihtiva eder . bu binalardan maada hastane Fuhlsbüttel sokağına nazır dört küçük ve eski binaya daha sahiptir ki bunlar hastanenin inşasından evvel mevcut olup bilâhara memurine ikamet daireleri olarak tahsis edilmiştir .

Binalardaki dahili tezyinat mükemmel ve en modern , sade bir şekildedir.

Barakalar kısmında bir idare binası, bir küçük mutbak , yedi paviyon , ecdat dairesi , ve laboratuvar mevcuttur . Bu kısmın kendine mahsus kalorifer tertibatı vardır ki ocağı mutfağın alt katındadır. Bu kısım , çamaşır haneden başka her türlü tertibatı ihtiva ettiğinden istilai bir hastah vakayisinde bu kısmı mustakilen , mesdud ve mucerret bir halde kullanmak kabildir .

Hastanenin ve umum masrafına nazaran bir yatağın kaç mal olduğuna gelince : hastane - barakalar kısmı hariç- 13,7 milyon marka çıkmıştır . Bunun 10,47 milyon markı yalnız inşaata mütebakisi de tertibatı dahiliyesine sarfedilmiştir . Bu hesaba nazaran bir hasta yatağına 7840 mark isabet etmektedir .

Barakalar kısmı için de 745,000 mark sarolunmuştur ki bunun 570,000 markı yalnız inşaata , 175,000 markı da eşya ve sair levazımına sarfolunmuştur .

Binaenaleyh bu hesaba nazaran da barakalar kısmında bir yatak 3100 marka mal olmuştur.

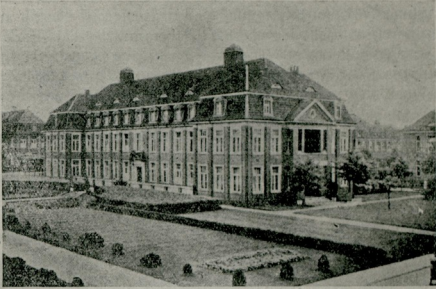
Hastanenin bütün binalarında gözetilen en başlıca nokta, bütün manasiyle sıhhi şeraiti ve bu gün fennin kabul ettiği bütün tertibatı haiz ve havi olmasıdır. Hastanenin bağçesi ne de büyük bir ehemmiyet verilmektedir. İşte Hastanenin gerek dahili tertibatı ve gerekse harici tezyinatıyla hastaneye vürut eden bir hasta, emin ve mutmain bir hisle evvel emirde ruhi bir şifa, sükûn ve huzur ve açık dir inşirah duyar.

..

Hastanenin dahili hastahıklara ait aksanı

Hastanenin dahili hastahıklara ait aksanı sahanın şimal cihetindedir. Bazı istasyonlar, bunlardan rievi tüberküloz istasyonu da cenup cephesi kenarındadır. Entani ve sari hastahıklarla birlikte bu kısım 730 yatağı maliktir. Esasen bida-yette bu kısım dahili erkek hastalarına mahsus iki ve dahili kadın hastahıklarına mahsus ayrıca iki pavion, dahili hastahıklara mahsus ücretli hususi bir paviyon, gayri vazih hamevi hastahıklara mahsus bir istasyon, hususi hasta kabul dairesiyle sari hastahıklara mahsus bir paviyon, ve erkek ve kadınlara mahsus iki rievi tüberküloz paviyonu suretiyle inkisama maruzdu. Bu taksimat zamanla pratik bazı ihtiyacat ve nokta nazardan tebdil edilmek lâzım geldi.

Kadınlara mahsus bir paviyon em-razi asabiyye tahvil edildi.

4 — Dahili hastalık pavyonlarından bii.

Yalnız tederrüne munhasır pavyonlardan birinde harbi umumi esnasında efradı askeriye yatırıldı .

Harpten sonra bir nısfında rievî tüberküloza musap olanlar diğer nısfında da emrazı dahiliyeye maruz olanlar yatmaga başladı .

Lengênhornda sırf tüberkülozlara mahsus 450 yataklı bir hastanenin küşadı ve diğer hastanelerden olduğu gibi Barbeck hastanesindeki bir çok tüberkülozlu hastaların da bu hastaneye nakli sayesinde Barmbeck tüberküloz pavyonların da pek az hasta kaldı . Ve bundan sonra tüberkülozlar yalnız bir pavyonda cem edilmelidirler; dahili hastalıklara ait pavyonlara hikemî tedavilere ait pavyonlara taksim edilmeğe başlandı . Fakat bu pavyonlarda ayrı mahallerde, tecrit edilmiş bir halde ve diğer hastalarla temastan uzak bir halde tahtı tedaviye alındılar .

Umumi kapıdan girilen ve bağçenin sag ve solundaki dahili ve cerrahi hastalıklara ait pavyonlar . ikiye katlı ve koridor sisteminde olup müteaddit

hasta odalarını ihtiva ederler . Ve fakat bu pavyonlardaki odalar küçüktürler . Bir kısmı birer hastaya , bir kısmı da ikiye hastaya mahsus olup ancak az bir kısmı da üç yataklıdır .

Diğer pavyonlarda olduğu gibi bunlarda da bir muayene odası ve birde laboratuvar mevcuttur . Her iki katta da dar olan cihette birer - hava almak , güneşlenmek için - hâl mevcuttur . Bahçeye müteveccih cephede de veranda vardır . Binanın dam katında hasta bakıcıların odaları mevcuttur . Bu pavyonlar icabı halinde hiç müşkilet olmadan beş misli daha fazla hasta alabilecek tertiptedirler . Pavyonlarda mevcut bir çok salonlar icabında 12 - 18 yatak alacak vüsatedirler . Diğer dahili hastalıklara ait pavyonlarda iki büyük hasta salonu ve tecrit odası vardır . Bunlardada haller ve tarasalar mevcuttur .

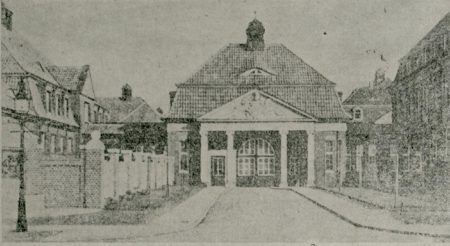
Paviyerıların umumi kapısı uzun cephesi üzerindedir .

Arzani cephelerindeki kapılardan da

hastalar grip çıkarlar. Zemin katında ve onun üstündeki katta çay mutfağı, çayhane ismi verilen odalar mevcuttur bunlarda hava gazı tertibatıyla bir ocak, bulaşık yıkama tertibatı, sıcak tutma dolabı, ve tabak ve sair kapların vazına mahsus lüzumu kadar dolap mevcuttur. Umumi mutfaktan gelen yemekler burada tabaklara taksim olunur ve hastalara tevzi edilir. Mafatih bu pavyonda mevcut bazı hastalara daha hususi

gul olan mütehassıslara sekolunur. Hastanede teşrihi marazi müessesesindeki laboratuvarlar daha fazla ihtisas ve ilmi bir ceryanla çalıştıklarından pavyon laboratuvarları müşkilat karşısında bu müesseseye de müracat edebilir ve müşkillerini halederler.

Elhasıl Hastane laboratuvarlarında bakteriyolojik, paraziter, serolojik, fizyolojik ve kimyevi muayeneler icra edilmektedir.

3 — Hasta kabul methali

yemekler vermek zarureti fenniyesinde o yemekler burada da ihzar edilip verilebilir. Bunlardan maada bazı ihtiyat daireler, banyo odaları mevcuttur. Muayene odası birinci katta, laboratuvar ikinci kattadır. Laboratuvar kilinik noktai nazarından her türlü muayaneleri icra edebilmek üzere lüzumu olan eghizeyi kâmilten ihtiva etmektedir. Bu Laboratuvarlar her pavyonda mevcuttur, ve bunlar genç atıbbaya güzel bir mekteptirler. Hastahklara ait iptidai esasat ve malumat derhal pavyon laboratuvarlarında tayin edilebildiği gibi eğer daha arizu amik tetkika ihtiyaç varsa o zaman bu mevat daha ziyade bu hususla meş-

Asrı hazırda tababet yürüyeceği yolun istikametini laboratuvarlardan öğrenir ve bu yürünen yolu aydınlatan da gene laboratuvarların tevdi ettiği nuru, meş'aledir. Bu gün kilinik bütün müveffekiyyetini laboratnvarlara medyunur. O bir çok vakayide müphemiyet ve mechuliyet içinde kalır. Onu bu mechuliyetten kırıtaracak gene ancak laboratuvardır.

Bir seririyatcının yalnız gözü, kulağı ve eli vakayiin büyük bir ekseriyetinde ancak tahmini bir netice verebilir. Kati cevap laboratuvarından çıkar. Bu gün laboratuvarlar seririyatın ruhudurlar.

Seririyatın yalnız başına ne kadar

basit vakayida ible aldandığma şurada binlerce misal irat edilebili.

Hamburg ta bir aralık yanlarında oturduğum bir ailenin sekiz ve on yaşlarındaki iki çocuğu derin bir zaifiyet, hazımsızlık, rehavet, baş dönmeleri ve saire gösteriyordu .

Çocuklar o semtteki « hasta sandığı » na mensup bir tabibe muayene ettiriliyorlar ; tabip çocuklarda uzvi bir teğayyür göremiyor ve tezahüratı maraziye yi tegadii umumi bozukluğuna atfediyor ve çocukların suni şuaata arz edilmelerini tavsiye ediyor.

Şuaı tedaviye iki aydan fazla muntazamen devam edildiği halde çocuklarda salah yerine zafiye iştahsızlık ve sairenin bilakis günden güne terakki ettiği görülüyür .

Halbuki biz bu çocuklarda mebzul oksiyür yumurtalarına tesadüf ettik, ve bütün alâimi maraziye bu tufeyliden, bu parazitten mütevellit idi. Bilhassa bu parazite karşı olan edviye kullanılıp tufeylat tardedildikten sonra cocuklar ıktisabı sıbhate başladılar .

Bunun gibi bir çok vakayi vardır ki onları seririyat bazan senlerce halledememiştir . Fakat bir mikroskopik, bir serolojik muayene . . . ilah me'seleyi tenvir etmiştir . Me's'ele her iki tababette de - gerek beşeri gerek baytari - aynı vaziyettedir .

Zaten her iki tababet laboratuvarlarda ekseriya birleşir.. el ele verirler .

Tababeti baytariyenin seririyatı da belki beşeriden ziyade laboratuvara muhtaçtır.

İşte Barmeck hastanesi , bazı eski hastanelerde olduğu gibi değil , bu gün fen asrının icap ettirdiği şekil ve derecelerde ve lüzumu kadar labortuvarlara

ehemmiyet vermiştir , ve onları teçhize çalışmıştır .

Bazı ilaçlar , sarğılar ve saire her paviyonda kilidi - anahıta şüvesterlere ve ya nöbetci tabibine teslim edilmiş - camlı dolaplarda bulunur.

Bazı renklerin hastaların asabi üzerindeki tesiratı mütalea edilmiş olduğundan bahusus kadın paviyonlarında ve bil hassa çocuk doğurmuş kadınların paviyonlarındaki odaların duvarları son zamanda bazı hususi şekil ve reuklerle telvin edilmektedir .

Paviyonlar dahilinde 80 yatak mevcuttur . Fakat pek icabı halinde ve bazı salonlar ve gündüz hastaların oturdukları odalar , siğara içtikleri mahaller de imla edilebilir ki bu takdirde bir paviyon ferah ferah yüzden fazla yatak almış olur . Ve görülüyor ki bu suretle hastaneye icap ederse 3500 e yakın hasta sığdırmak mümkündür .

Çocuk kısmına gelince : Bu kısım bidayette kâhillere mahsus dahili hastalıklara ait paviyonların bir kısmında ise de bu paviyonların umumi büyük salonlarında pek tecrit kabil olamadığından ve sari bir hastalık vakasında sirayet ve intişar tehlikesi pek melhuz olduğundan 1924 senesinde dahili çocuk hastalıkları paviyonu namiyle koridor sisteminde ye fakat hususi bir tarzı tertipte bir paviyon inşa edildi . Odaların arasındaki divarlara büyük pencereler vaz - edilmiştir . Bu sayede bir şüvester yan yana mevzu odaların her hangı birinden diğer odaları tahtı müşahedesinde bulundurabilir . Bu paviyon bir verandaya maliktir ki bu da cenup cephesindedir . Bu cephenin önünde bir oyun bahçesi mevcuttur .

İlk hasta çocuklar bundan temamen şıyanet edilmiş olurlar. Bu paviyonun

müteferrik odalardan mürekkep oluşu hafif entani , nezlevi hastalıkların ken - diliğinden tahdit ve tecridini temin eder.

Bu çocuklar paviyonu üç kısma munkasemdir :

1 — Memedeki çocuklara mahsus istasyon ; 2 - Çocuklara mahsus istasyon ; 3 - Hasta kabul kısmı .

Sarı hastalıklı çocuklar [kızamuk , difteri ve saire ...] sarı hastalıklar kısmında yatırılır ki bu ayrı 9 paviyondan mürekkeb kısımdan gelecek yazımızda

bahsedeceğiz .

Barinbeck hastanesi başlı başına bir şehir gibi bir müessesedir . Ondan dola - yıdır ki ancak mabaatli bir iki yazıyla bu müesseseyi - ve fakat gene umumi bir şekilde ve kuş bakışıyle - biraz mütalâa edebilmiş olacağız ..

(bitmedi)

Baytar parazitoloğ

Doctor

Ahmet Nevzat

